JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
JULIANE KOKOTT
11 päivänä huhtikuuta 2013 [1]

Asia C-492/11

Ciro Di Donna
vastaan
Società Imballaggi Metallici Salerno Srl (SIMSA)

(Ennakkoratkaisupyyntö – Giudice di Pace di Mercato S. Severino (Italia))

Direktiivi 2008/52/EY — Sovittelu siviilioikeuden alalla — Pakollinen sovittelumenettely — Oikeus saada asiansa käsitellyksi tuomioistuimissa — Tehokas oikeussuoja

I Johdanto

1. Tämä ennakkoratkaisupyyntö koskee tietyistä sovittelun näkökohdista siviili- ja kauppaoikeuden alalla 21.5.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/52/EY [2] tulkintaa.

2. Ennakkoratkaisukysymysten taustalla ovat tämän direktiivin täytäntöön panemiseksi annetut Italian säännökset, [3] joissa säädettiin tiettyjä siviilioikeudellisia riitoja koskevasta sovittelumenettelystä. Sovitteluyritys oli Italian lainsäädännön mukaan näissä asioissa edellytys myöhemmin nostetun kanteen tutkittavaksi ottamiselle. Lisäksi Italian lainsäädäntöön sisältyi säännöksiä sovittelumenettelyn vaikutuksista sitä seuraavassa tuomioistuinmenettelyssä. Tuomarin oli esimerkiksi mahdollista pitää pakolliseen sovittelukäsittelyyn osallistumatta jättämistä osallistumatta jättäneen osapuolen kannalta raskauttavana näyttönä.

3. Kansallinen tuomioistuin pohtii sitä, sopiiko tällainen järjestelmä yhteen unionin oikeuden ja erityisesti sovitteludirektiivin kanssa.

4. Unionin tuomioistuimen kirjallisen menettelyn päätyttyä Italian perustuslakituomioistuin kuitenkin antoi tuomion, jossa perustuslain vastaisiksi todettiin useita asetuksen 28/2010 säännöksiä, muun muassa säännös, jossa velvoitettiin sovittelumenettelyn toteuttamiseen. Näin ollen on tarkasteltava sitä, onko ennakkoratkaisupyynnöstä tullut tarpeeton.

1 — Alkuperäinen kieli: saksa.

2 — EUVL L 136, s. 3 (jäljempänä sovitteludirektiivi).

3 — Sovittelusta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 18.6.2009 annetussa laissa nro 69 olevan 60 §:n täytäntöön panemiseksi 4.3.2010 annettu asetus (decreto legislativo) nro 28 (jäljempänä asetus 28/2010).

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

A *Unionin oikeus*

5. Asiaa koskevat unionin oikeussäännöt sisältyvät direktiiviin 2008/52. Sen soveltamisala määritellään 1 artiklassa, jossa säädetään muun muassa seuraavaa:

”1. Tämän direktiivin tavoitteena on parantaa vaihtoehtoisten riidanratkaisumenettelyjen saatavuutta ja edesauttaa riitojen sovinnollista ratkaisua edistämällä sovittelun käyttöä ja varmistamalla, että sovittelu ja tuomioistuinkäsittely ovat tasapainoisessa suhteessa toisiinsa.

– –”

6. Sovitteludirektiivin 3 artiklan otsikko on ”Määritelmät”, ja siinä säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan

a) ’sovittelulla’, siitä käytetystä nimestä riippumatta, jäsenneltyä menettelyä, jossa riidan molemmat tai useammat osapuolet pyrkivät itse vapaaehtoisesti ratkaisemaan riitansa sovinnollisesti sovittelijan avustuksella. Sovittelu voi alkaa osapuolten aloitteesta, tuomioistuin voi suositella sovittelua tai päättää sovittelun aloittamisesta, taikka sovitteluvelvoitteesta voidaan säätää jäsenvaltion lainsäädännössä. Käsite kattaa asian sovittelun, jonka suorittaa tuomari, joka ei osallistu kyseiseen riita-asiaan mahdollisesti liittyvään oikeudenkäyntiin. Siihen eivät kuitenkaan kuulu tuomioistuimen tai tuomarin, jonka käsiteltäväksi asia on saatettu, yritykset sovitella riitaa sitä koskevan oikeudenkäynnin yhteydessä; – –”

B *Italian lainsäädäntö*

7. Sovitteludirektiivi saatettiin osaksi Italian oikeusjärjestystä asetuksella 28/2010.[4] Sen 5 §:ssä säädetään, että sovittelumenettely on tietyissä tapauksissa kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytys. Pykälän 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Ennen kuin asioissa, joissa on kyseessä yhteisomistus, esineoikeus, yhteisomistuksen lakkauttaminen, perintöoikeusasiat, perheoikeudelliset sopimukset, huoneenvuokra, vastikkeeton käyttöoikeus, yritysomaisuuden vuokra, ajoneuvojen ja alusten liikennöimisestä aiheutuneen vahingon korvaaminen, potilasvahinkojen korvaaminen, kunnianloukkaus lehdistön tai muun julkisen tiedotusvälineen välityksellä taikka vakuutus-, pankki- ja rahoitussopimukset, voidaan nostaa kanne, on ensin aloitettava tässä asetuksessa tarkoitettu sovittelumenettely. – – Sovittelumenettelyn aloittaminen on edellytyksenä asian tuomioistuinkäsittelylle. – – Tuomari, joka toteaa, että sovittelu on jo alkanut mutta ei ole vielä päättynyt, määrää seuraavan käsittelypäivän 6 §:ssä säädetyn määräajan päätyttyä. Samoin kun sovittelua ei ole aloitettu, tuomari asettaa asianosaisille 15 päivän määräajan sovittelupyynnön esittämistä varten. – –”

8. Asetuksen 28/2010 6 §:llä säännellään sovittelumenettelyn kestoa seuraavasti:

”1. Sovittelumenettelyn kesto on enintään neljä kuukautta.

– –”

4 — Mainittu edellä alaviitteessä 3.

9. Asetuksen 8 §:ssä säännellään menettelyn kulkua, ja sen 5 momentissa säädetään seuraavaa:

”5. Jos asianosainen ilman perusteltua syytä jättää osallistumatta sovittelumenettelyyn, tuomioistuin voi menettelyä seuraavassa oikeudenkäynnissä pitää tätä näyttönä siviiliprosessilain (Codice di procedura civile) 116 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Tuomioistuin velvoittaa oikeudenkäynnin asianosaisen, joka on 5 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa ilman perusteltua syytä jättänyt osallistumatta menettelyyn, maksamaan valtion talousarvion tulomomentille oikeudenkäynnistä kannettavaa maksua (contributo unificato) vastaavan määrän.”

10. Asetuksen 11 § koskee riitojen ratkaisemista sovittelun avulla, ja siinä säädetään seuraavaa:

”1. Jos asiassa on päästy sovintoon, sovittelija laatii pöytäkirjan, jonka liitteenä on sovintoa koskeva päätös. Jos asiassa ei päästä sovintoon, sovittelija voi tehdä sovintoesityksen. Sovittelija tekee joka tapauksessa sovintoesityksen, jos asianosaiset yhdessä pyytävät sitä menettelyn missä tahansa vaiheessa. Sovittelija ilmoittaa asianosaisille ennen sovintoesityksen tekemistä 13 §:ssä tarkoitetuista mahdollisista seurauksista.

2. Sovintoesitys annetaan asianosaisille tiedoksi kirjallisena. Asianosaiset ilmoittavat sovittelijalle kirjallisesti seitsemän päivän kuluessa, hyväksyvätkö vai torjuvatko he esityksen. Ellei vastausta määräaikaan mennessä anneta, esitys katsotaan torjutuksi. Elleivät asianosaiset ole sopineet toisin, ehdotukseen ei voi sisältyä viittauksia menettelyn kuluessa annettuihin lausuntoihin tai saatuihin tietoihin.

– –

4. Ellei sovintoon päästä, sovittelija laatii pöytäkirjan, jossa esitys on; pöytäkirjan allekirjoittavat asianosaiset ja sovittelija, joka vahvistaa asianosaisten allekirjoitusten omakätisyyden tai tarvittaessa sen, etteivät nämä kykene allekirjoittamaan. Samassa pöytäkirjassa sovittelija toteaa, onko jompikumpi asianosainen jättänyt osallistumatta sovittelumenettelyyn.

5. Pöytäkirja talletetaan sovitteluelimen kansliaan, ja siitä annetaan jäljennös sitä pyytäville asianosaisille.”

11. Asetuksen 13 §:ssä määritellään menettelyn kulut:

”1. Jos tuomioistuimen ratkaisu vastaa täysin sovintoesitystä, tuomari määrää, että asian voittaneen osapuolen, joka ei ole hyväksynyt sovintoesitystä, kuluja ei korvata esityksen laatimisen jälkeiseltä ajalta, ja velvoittaa tämän korvaamaan hävinneen osapuolen kulut samalta ajanjaksolta sekä lisäksi maksamaan valtion talousarvion tulomomentille suoritettavaa maksua (contributo inificato) vastaavan määrän. Tältä osin sovelletaan siviiliprosessilain 92 ja 96 §:ää. Tämän momentin säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin myös sovittelijan palkkioon ja 8 §:n 4 momentissa tarkoitettuun asiantuntijan palkkioon.

2. Jos tuomioistuimen ratkaisu ei vastaa täysin sovintoesitystä, tuomari voi kuitenkin vakavista ja poikkeuksellisista syistä määrätä, että asian voittaneen osapuolen kuluja ei korvata sovittelijan palkkion ja 8 §:n 4 momentissa tarkoitetun asiantuntijan palkkion osalta. – –”

C *Italian perustuslakituomioistuimen tuomio*

12. Italian perustuslakituomioistuin antoi 24.10.2012 tuomion nro 272/2012, jossa perustuslain vastaisiksi todettiin jotkut asetuksen 28/2010 säännökset, muun muassa 5 §:n 1 momentti, 8 §:n 5 momentti sekä 13 § (lukuun ottamatta tähän pykälään sisältyvää viittausta Italian siviiliprosessilain 92 §:ään ja 96 §:ään, mikä ei kuitenkaan ole esillä olevan asian kannalta merkityksellistä).

III Tosiseikat ja ennakkoratkaisukysymykset

13. Pääasiassa on kyse kanteesta, joka koskee sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta. SIMSA srl:n [5] omistama trukki vahingoitti Ciro Di Donnan ajoneuvoa SIMSA:n tuotantoalueella. SIMSA ei kiistä vahinkotapahtumaa eikä vastuutaan mutta katsoo, että sen vakuutuksen on katettava vahinko, minkä vuoksi maksua Di Donnalle ei ole toistaiseksi suoritettu. Koska Di Donnalla ei ole mahdollisuutta nostaa kannetta vakuutusyhtiötä vastaan, hän on nostanut kanteen korvauksen saamiseksi SIMSA:ta vastaan. SIMSA vaati ensimmäisen suullisen käsittelyn lykkäämistä haastaakseen vakuutusyhtiönsä oikeudenkäyntiin.

14. Kansallinen tuomioistuin katsoo, että myös ennen haastamista on asetuksen 28/2010 5 §:n 1 momentin mukaisesti järjestettävä sovittelumenettely SIMSA:n ja vakuutusyhtiön välillä. Tämän vuoksi on selvitettävä, mitkä määräajat sen on otettava huomioon ensimmäisen suullisen käsittelyn ajoittamisessa: ainoastaan 45 päivän määräaika, josta säädetään Italian siviiliprosessioikeudessa kolmannen haastamisen tapauksessa, vaiko lisäksi neljän kuukauden määräaika, joka on asetuksen 28/2010 6 §:n 1 momentissa säädetty sovittelumenettelyn enimmäiskesto.

15. Osapuolet moittivat tähän liittyvää menettelyn keston kohtuutonta pitenemistä. Kun SIMSA, joka pitää asetuksen 28/2010 yhteensopivuutta sovitteludirektiivin kanssa kyseenalaisena, oli tätä pyytänyt, Giudice di Pace di Mercato S. Severino esitti seuraavat kysymykset unionin tuomioistuimelle:

”Estävätkö ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 6 ja 13 artikla, Nizzassa 7.12.2000 julistetun Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artikla, tietyistä sovittelun näkökohdista siviili- ja kauppaoikeuden alalla 21.5.2008 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/52/EY, unionin oikeuden yleinen tehokkaan oikeussuojan periaate sekä ylipäätään unionin oikeus kokonaisuudessaan sen, että jossakin unionin jäsenvaltioista annetaan sellaista lainsäädäntöä kuin Italiassa on annettu asetuksella nro 28/2010 ja ministeriön asetuksella nro 180/2010, sellaisena kuin se on muutettuna ministeriön asetuksella nro 145/2011, jonka mukaan

1) tuomioistuin voi pakollista sovittelumenettelyä seuraavassa oikeudenkäynnissä johtaa asianosaista vastaan puhuvaa näyttöä siitä, että hän on ilman perusteltua syytä jättänyt osallistumatta tähän sovittelumenettelyyn

2) tuomioistuimen on evättävä sovintoesityksen torjuneelta, asian voittaneelta asianosaiselta sellaisten tälle aiheutuneiden kulujen korvaaminen, jotka ovat syntyneet sovintoesityksen laatimisen jälkeen, ja velvoitettava tämä korvaamaan asian hävinneelle asianosaiselle kyseisellä ajanjaksolla aiheutuneet kulut sekä maksamaan valtion talousarvion tulomomentille lisäksi jo suoritettua maksua (contributo unificato) vastaava määrä, jos tuomio, jolla torjutun sovintoesityksen laatimisen jälkeen vireille pantu asia ratkaistaan, vastaa täysin kyseisen esityksen sisältöä

3) vakavista ja poikkeuksellisista syistä tuomioistuin voi evätä sovittelijalle maksetusta korvauksesta ja asiantuntijan veloittamasta palkkiosta asian voittaneelle asianosaiselle aiheutuneiden kulujen korvaamisen silloinkin, kun asian ratkaiseva tuomio ei täysin vastaa esityksen sisältöä

4) tuomioistuimen on velvoitettava se asianosainen, joka on ilman perusteltua syytä jättänyt osallistumatta sovittelumenettelyyn, maksamaan valtion talousarvion tulomomentille oikeudenkäynnistä suoritettavaa maksua (contributo unificato) vastaava määrä

5) sovittelija voi tai hänen jopa täytyy laatia sovintoesitys siinäkin tapauksessa, etteivät asianosaiset ole yksimielisiä ja vaikka asianosaiset jättäisivät osallistumatta menettelyyn

5 — Jäljempänä SIMSA.

6) määräaika, jonka kuluessa sovitteluyritys on saatettava päätökseen, voi olla enintään neljä kuukautta

7) senkin jälkeen, kun neljän kuukauden määräaika menettelyn alkamisesta lukien on päättynyt, kanteen nostaminen on mahdollista vasta sitten, kun sovitteluelimen kansliasta on saatu sovittelijan laatima pöytäkirja, josta käy ilmi, ettei yksimielisyyteen päästy, ja esitetään torjuttu esitys

8) ei ole pois suljettua, että sovittelumenettelyjen määrä – ja näin ollen myös asian ratkaisemiseen kuluva aika – voi moninkertaistua sen mukaan, kuinka monta uutta vaatimusta saman, tällä välin käynnistyneen oikeudenkäynnin yhteydessä lainmukaisesti esitetään

9) pakollisen sovittelumenettelyn kulut ovat vähintään kaksi kertaa suuremmat kuin sen oikeudenkäynnin kulut, joka sovittelumenettelyllä pyritään välttämään, ja ero kasvaa eksponentiaalisesti riita-asian arvon kasvaessa (niin, että sovittelumenettelyn kulut nousevat jopa yli kuusinkertaisiksi oikeudenkäyntiin verrattuna) tai sen monimutkaisuuden lisääntyessä (jälkimmäisessä tapauksessa siksi, että tällöin on tarpeen nimittää menettelyn asianosaisten kustannuksella asiantuntija, joka auttaa sovittelijaa erityistä teknistä osaamista edellyttävissä riita-asioissa, vaikka asiantuntijan laatimaa teknistä lausuntoa tai häneltä saatuja tietoja ei voida käyttää myöhemmässä oikeudenkäynnissä)?”

IV Oikeudenkäynti unionin tuomioistuimessa

16. Unionin tuomioistuimen kirjallisen menettelyn päätyttyä Italian perustuslakituomioistuin antoi tuomion nro 272/2012, jossa perustuslain vastaisiksi todettiin useita asetuksen 28/2010 säännöksiä, erityisesti säännös, jossa velvoitettiin sovittelumenettelyn toteuttamiseen ennen kanteen nostamista.

17. Tätä taustaa vasten unionin tuomioistuin on 14.12.2012 päivätyllä kirjeellä pyytänyt kansallista tuomioistuinta selvittämään, kuinka Italian perustuslakituomioistuimen tuomio vaikuttaa ennakkoratkaisupyyntöön ja kansalliseen tuomioistuinkäsittelyyn. Kansallinen tuomioistuin vastasi 17.1.2013 päivätyssä lausunnossa, että se on edelleen kiinnostunut saamaan unionin tuomioistuimelta vastaukset ennakkoratkaisukysymyksiin. Se ei esittänyt muita toteamuksia Italian perustuslakituomioistuimen tuomion vaikutuksista ja pyyntönsä pysyttämisen perusteluista.

18. Unionin tuomioistuimessa käytyyn oikeudenkäyntiin ovat osallistuneet Italian, Ranskan ja Itävallan hallitukset sekä Euroopan komissio.

V Oikeudellinen arviointi

19. Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen on kyseenalainen. Komissio on esittänyt vakuuttavasti, että jotkin ennakkoratkaisukysymykset ovat luonteeltaan hypoteettisia. Ei nimittäin ole havaittavissa, missä määrin sovittelumenettelyä koskevat yksityiskohtaiset säännöt esimerkiksi kulujen osalta ovat merkityksellisiä esillä olevan pääasian ratkaisemisen kannalta. Kansallinen tuomioistuin on unionin tuomioistuimen pyynnöstä todennut esittämiensä kysymysten merkityksestä pääasian ratkaisemisen kannalta ainoastaan, että sen on tehtävä päätös suullisen käsittelyn ajoittamisesta ja ratkaistava tällöin, onko sovittelumenettelyn kesto myös otettava huomioon määräaikaa laskettaessa.

20. Esillä olevassa asiassa voidaan kuitenkin jättää avoimeksi se, onko ennakkoratkaisupyyntö tästä syystä – ainakin osittain – jo alun alkaen jätettävä tutkimatta. Unionin tuomioistuimen käytettävissä olevat tiedot nimittäin osoittavat, että ennakkoratkaisukysymykset ovat joka tapauksessa Italian perustuslakituomioistuimen tuomion antamisesta lähtien luonteeltaan hypoteettisia.

21. Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 267 artiklassa tarkoitetussa unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisessä yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. [6] Jos kansallisen tuomioistuimen esittämät kysymykset koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuimen on siten lähtökohtaisesti ratkaistava esitetyt kysymykset. Unionin tuomioistuin voi kieltäytyä vastaamasta kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen vain, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkinnalla ei ole mitään yhteyttä pääasian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos ongelma on luonteeltaan hypoteettinen tai jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin. [7]

22. Unionin tuomioistuimen on kuitenkin poikkeuksellisesti tutkittava ne olosuhteet, joiden vallitessa kansallinen tuomioistuin esitti ennakkoratkaisukysymyksen. [8] Yhteistyön henki, jonka on vallittava ennakkoratkaisumenettelyssä, edellyttää, että kansallinen tuomioistuin ottaa omalta osaltaan huomioon unionin tuomioistuimelle uskotun tehtävän, jonka mukaan unionin tuomioistuimen on myötävaikutettava lainkäyttöön jäsenvaltioissa eikä annettava neuvoa-antavia lausuntoja yleisistä ja hypoteettisista kysymyksistä. [9]

23. Kansallinen tuomioistuin ilmoitti pyynnöstä yleisesti olevansa edelleen kiinnostunut saamaan unionin tuomioistuimelta vastaukset ennakkoratkaisukysymyksiinsä. Se ei kuitenkaan täsmentänyt, miksi ennakkoratkaisukysymykset olisivat Italian perustuslakituomioistuimen tuomion jälkeen edelleen merkityksellisiä pääasian ratkaisemisen kannalta. Unionin tuomioistuimen käytettävissä olevat tiedot osoittavat pikemminkin, että esitetyt kysymykset ovat luonteeltaan enää hypoteettisia. Niissä joko viitatataan suoraan asetuksen 28/2010 säännöksiin, jotka on todettu perustuslain vastaisiksi, tai ne eivät kanteen nostamista edeltävän sovittelumenettelyn toteuttamisvelvollisuuden kumoamisen jälkeen ole enää merkityksellisiä pääasian ratkaisemisen kannalta. Mikään ei viittaa siihen, että kyseiset säännökset voisivat edelleen olla merkityksellisiä pääasian ratkaisemisen kannalta huolimatta siitä, että ne on todettu perustuslain vastaisiksi. Vastaavasti peruutettiin myös toisen italialaisen tuomioistuimen samankaltainen ennakkoratkaisupyyntö, joka myös koski sovitteludirektiivin tulkintaa perustuslakituomioistuimen nyt kumoamiin Italian säännöksiin nähden. [10]

Ensimmäinen, toinen, kolmas ja neljäs ennakkoratkaisukysymys

24. Kansallisen tuomioistuimen ensimmäinen, toinen, kolmas ja neljäs ennakkoratkaisukysymys koskevat sitä, sopivatko tietyt toimenpiteet, jotka tuomioistuin voi asetuksen 28/2010 mukaisesti toteuttaa, yhteen sovitteludirektiivin ja muun unionin oikeuden kanssa. Kysymykset koskevat yksinomaan säännöksiä, jotka on todettu perustuslain vastaisiksi. Kysymys ensimmäisessä, toisessa, kolmannessa ja neljännessä kysymyksessä mainittujen toimenpiteiden yhteensopivuudesta unionin oikeuden kanssa on näin ollen luonteeltaan ainoastaan hypoteettinen, eikä unionin tuomioistuimen tarvitse vastata siihen.

6 — Asia C-379/98, PreussenElektra, tuomio 13.3.2001 (Kok., s. I-2099, 38 kohta); asia C-544/07, Rüffler, tuomio 23.4.2009 (Kok., s. I-3389, 36 kohta); asia C-314/08, Filipiak, tuomio 19.11.2009 (Kok., s. I-11049, 40 kohta); asia C-310/10, Agafiței ym., tuomio 7.7.2011 (Kok., s. I-5989, 25 kohta) ja asia C-416/10, Križan ym., tuomio 15.1.2013, 53 kohta.

7 — Edellä alaviitteessä 6 mainitut asia PreussenElektra, tuomion 39 kohta, asia Rüffler, tuomion 38 kohta, asia Filipiak, tuomion 42 kohta, asia Agafiței ym., tuomion 27 kohta ja asia Križan ym., tuomion 54 kohta.

8 — Edellä alaviitteessä 6 mainitut asia PreussenElektra, tuomion 39 kohta, asia Rüffler, tuomion 37 kohta ja asia Filipiak, tuomion 41 kohta.

9 — Asia C-225/02, García Blanco, tuomio 20.1.2005 (Kok., s. I-523, 28 kohta); asia C-409/06, Winner Wetten, tuomio 8.9.2010 (Kok., s. I-8015, 38 kohta) ja asia C-617/10, Åkerberg Fransson, tuomio 26.2.2013, 42 kohta.

10 — Ks. asia C-464/11, Galioto, asian poistamista tuomioistuimen rekisteristä koskeva unionin tuomioistuimen määräys 8.2.2013 (ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

25. Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys koskee kansallisen tuomioistuimen mahdollisuutta johtaa sovittelua seuraavassa oikeudenkäynnissä asianosaista vastaan puhuvaa näyttöä siitä, että hän on ilman perusteltua syytä jättänyt osallistumatta pakolliseen sovittelumenettelyyn. Tästä mahdollisuudesta säädettiin asetuksen 8 §:n 5 momentin ensimmäisessä virkkeessä, joka on todettu perustuslain vastaiseksi.

26. Toinen ennakkoratkaisukysymys koskee asetuksen 28/2010 13 §:n 1 momenttia, jossa säädettiin, että toimivaltainen tuomioistuin voi määrätä sovintoesityksen torjuneen, asian voittaneen asianosaisen korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos tuomio, jolla asia ratkaistaan, vastaa sovittelijan esityksen sisältöä. Myös asetuksen 13 §:n 1 momentti kuitenkin todettiin perustuslain vastaiseksi.

27. Kolmas kysymys koskee sitä, sopiiko unionin oikeuden kanssa yhteen, että kansallinen tuomioistuin voi vakavista ja poikkeuksellisista syistä evätä sovittelijalle maksetusta korvauksesta ja asiantuntijan veloittamasta palkkiosta asian voittaneelle asianosaiselle aiheutuneiden kulujen korvaamisen silloinkin, kun tuomio, jolla asia ratkaistaan, ei täysin vastaa sovittelijan esityksen sisältöä. Tästä mahdollisuudesta säädettiin asetuksen 13 §:n 2 momentissa, joka on todettu perustuslain vastaiseksi.

28. Myös neljäs ennakkoratkaisukysymys on menettänyt kohteensa. Se koskee perustuslain vastaiseksi todettua asetuksen 28/2010 8 §:n 5 momentin toisen virkkeen säännöstä, jonka mukaan se asianosainen, joka on ilman perusteltua syytä jättänyt osallistumatta sovittelumenettelyyn, on velvoitettava maksamaan valtion talousarvion tulomomentille tuomioistuinkäsittelystä suoritettavaa maksua vastaava määrä.

Viides, kuudes, seitsemäs, kahdeksas ja yhdeksäs ennakkoratkaisukysymys

29. Myöskään muihin ennakkoratkaisukysymyksiin vastaaminen ei Italian perustuslakituomioistuimen tuomion jälkeen ole enää pääasiassa annettavan ratkaisun kannalta merkityksellistä. Viides, kuudes, seitsemäs, kahdeksas ja yhdeksäs ennakkoratkaisukysymys nimittäin koskevat sovittelumenettelyn toteuttamisen ja päättämisen tapoja, sen kestoa sekä sovittelumenettelystä aiheutuvia kuluja, ja niiden lähtökohtana on pakollinen sovittelumenettely. Ei ole kuitenkaan havaittavissa, että esillä olevassa asiassa olisi tosiasiallisesti tarkoitus järjestää sovittelumenettely.

30. Asianosaisilla ei asetuksen 28/2010 5 §:n 1 momentin perustuslainvastaisuuden vuoksi ole enää velvollisuutta osallistua sovitteluun. Kuten ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, niillä ei esillä olevassa asiassa myöskään ole intressiä toteuttaa tällaista menettelyä vapaaehtoisesti. Pikemminkin ne pitävät valitettavana menettelyn keston kohtuutonta pitenemistä, jonka sovittelu aiheuttaisi. Unionin tuomioistuimen käytettävissä olevista tiedoista ilmenee, että sovittelumenettely on tarkoitus toteuttaa ainoastaan siksi, että asianosaisilla on Italian lainsäädännön mukaan tätä koskeva velvollisuus.

31. Esillä olevassa asiassa unionin tuomioistuimen käsiteltävänä on siis ennakkoratkaisupyyntö, josta on muuttuneen oikeudellisen tilanteen vuoksi tullut tarpeeton. Unionin tuomioistuimen tulisi tämän vuoksi todeta, että ennakkoratkaisupyyntöön ei ole enää tarpeen vastata. Tällä tavoin otetaan huomioon se, että ennakkoratkaisukysymysten tutkittavaksi ottamisen edellytykset eivät puuttuneet alusta saakka, vaan kysymykset ovat pikemminkin jääneet vaille kohdetta vasta ennakkoratkaisupyynnön esittämisen jälkeen, mutta kansallinen tuomioistuin ei peruuttanut niitä. [11]

11 — Ks. tältä osin 28.10.2004 esittämäni ratkaisuehdotus asiassa C-225/02, García Blanco, tuomio 20.1.2005 (Kok., s. I-523, ratkaisuehdotuksen 36 kohta).

VI Ratkaisuehdotus

32. Edellä esittämieni näkökohtien perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Giudice di Pace di Mercato S. Severinon esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

Ennakkoratkaisupyyntöön ei ole enää tarpeen vastata.